

NR 1 2023

Lycelantent

TIDNINGEN OM
PENGAR & SPARAND
FRÅN SWEDBANK &
SPARBANKERNA
ÅRSKURS 4-6

ROLIG
OCH KAXIG!

Så stort!

Se världens
största gap!

Poster:
Stray Kids

Johanna Nordström

BOSSEN
ÖVER

LÄRARHANDLEDNING

...burde
majblommor för
134000 kronor

LÄRARHANDLEDNING till Lyckoslanten NR 01 2023

LYCKOSLANTEN riktar sig till barn i årskurs 4–6. Den handlar om ekonomi, entreprenörskap och engagemang och svarar på frågor som till exempel: Vad är privatekonomi? Hur når jag mina drömmar? Vad vill jag förändra i mitt liv och i samhället?

FÖR ATT UNDERLÄTTA för dig som lärare att jobba vidare med Lyckoslanten har vi tagit fram idéer till roliga och lärorika lektioner att använda i din undervisning utifrån tidningens artiklar. Uppgifterna utgår från läroplanens syften och kunskapskrav samt syftar till att stärka entreprenörskapet i skolan.

”En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållnings-sätt som främjar entreprenörskap.”

”Entreprenörskap i skolan är ett pedagogiskt förhållningssätt i klassrummet. Arbetsformerna stimulerar fantasi och skapande. Inre drivkrafter och motivation är viktigt för det entreprenöriella lärandet i alla åldrar, från förskola till vuxen-utbildning. Centralt är att sätta det eleverna gör i ett sammanhang och se till helheten. Ämnesövergripande tematiska arbetssätt där elever tar ansvar för sitt lärande och där resultatet kan vara till nytta utanför skolan är karaktäristiskt. Samarbete med aktörer utanför skolan gör skolarbetet mer verklighetsanknutet.”

OM ENTREPRENÖRSKAP FRÅN SKOLVERKET

I DET HÄR KOMPENDIET finns några färdiga lektionstips som du kan göra med din klass. Eleverna kan även själva arbeta med frågeformuläret som finns på sidan 22 inne i tidningen. Frågorna bygger på Lyckoslantens innehåll. I vissa fall hittas svaren på tidningssidorna – andra frågor kräver egen efterforskning. Facit finns upp och ner på sidan 24. Facit på korsord och sudoku finns på vår sajt.

VI HOPPAS att ni tycker att Lyckoslanten är ett kul och värdefullt inslag i skolvardagen. Lärarhandledningen finns även som pdf på www.lyckoslanten.se.

TILL SIST: Tidningen skickas gratis till skolor med undervisning i årskurs 4-6. Om du vill beställa fler eller färre tidningar, ändra adress eller något annat distributionsrelaterat: maila till lyckoslanten@vi.se. Ett antal lärarhandledningar skickas till alla skolor som får tidningen. Behöver din skola fler lärarhandledningar finns den som pdf att läsa eller skriva ut på www.lyckoslanten.se

NI ÄR ALLTID VÄLKOMNA att höra av er till oss på lyckoslanten@vi.se med idéer, synpunkter och frågor! Och du, kika gärna in på vår webbsida: www.lyckoslanten.se

1. VÅGA VARA SIG SJÄLV

Bygger på artikeln *Måste man smälta in?* på sidorna 4–7.

ÄMNE: Samhällskunskap

SYFTE: Kunskaper om sociala, ekonomiska, politiska, rättsliga och mediala förhållanden och strukturer i samhället.

CENTRALT INNEHÅLL: Sociala roller och normer i olika sammanhang, till exempel inom familjen och i vänskapsrelationer. Könroller, jämställdhet och sexualitet.

ÖVNING: Läs artikeln tillsammans med eleverna och bearbeta tillsammans ord från artikeln för en ökad förståelse. Nedan finns förslag på ord som ni kan utgå ifrån, men det går förstås också bra att du som lärare väljer ut ord eller att ni tillsammans letar efter ord som man kan behöva prata lite om för att förstå innebörden på riktigt.

Smälta in, rapp, komiker, underhålla, aktuell, twittra, plattform, erbjöd, satsa på, sketcher, musikal, humor, press, redovisningskonsult, kunskaper, medveten, personlighet, ursprung, mall, värde, åstadkommer, glammiga galor, kändis, skryta, intensiva, panik, bara hänga, chockerande, inspirerad, peppad.

Skriv upp ett ord i taget på tavlan och låt eleverna prata i par om ordens innebörd – och hur man skulle kunna förklara det för någon som inte vet vad det betyder. Ge eleverna en utsatt tid för diskussionen och sedan skriver du upp nästa ord på tavlan och låter dem samtala om det.

Du väljer själv hur många ord ni ska bearbeta och man kan förslagsvis återkomma till aktiviteten under någon vecka.

När ni har gått igenom ett antal ord får eleverna berättas för den stora gruppen vad de har kommit fram till. Efter samtalen i den stora gruppen kan eleverna få

TEMA:
Ordförståelse
och språklig
medvetenhet

arbeta med att skriva meningar från andra sammanhang där orden finns med. Presentera för varandra.

OM DU HAR TID: Återkoppla till den delen av artikeln där Johanna pratar om att man som barn och ungdom ofta gärna vill passa in och vara som alla andra. Utgå från frågorna nedan:

- Vad tror ni att det betyder att passa in?
- Har ni själva känt att ni vill passa in?
- Vilka saker märker man på vår skola att man kanske gör för att passa in?
- Tycker ni att det är viktigt att passa in?
- Vad innebär det egentligen att vara som alla andra?

Låt eleverna få skriva om, och illustrera, vad normalt är för något och presentera sedan för varandra.

Förslagsvis kan ni utveckla och fördjupa era samtal och elevernas kunskap om vilka konsekvenser det kan få om man inte känner att man kan få vara sig själv. Material och stöd finns hos föreningen "Våga vara dig själv" (se länk).

LÄNK: vagavadigsjalv.se/skola-forening

2. SKYDDA DIG SJÄLV PÅ NÄTET

Bygger på artikeln *Blåst i Roblox* på sidorna 14–15.

ÄMNE: Samhällskunskap

SYFTE: Förmåga att analysera samhällsfrågor ur olika perspektiv och kritiskt granska hur de framställs i olika källor.

CENTRALA INNEHÅLLET: Hur digitala och andra medier kan användas ansvarsfullt utifrån sociala, etiska och rättsliga aspekter.

ÖVNING: Läs artikeln tillsammans med dina elever och repetera sedan begrepp och språk i den genom följande frågor:

- Vad betyder det att man får gratis skins?
- Vad är bitcoins?
- Vad kan ett spionprogram orsaka för skada?
- Hur kan man veta att man har blivit lurad?
- Vad har man för nytta av ett Mobilt BankID?

OM NI HINNER: Låt eleverna öva sig i hur man ökar sin digitala koll: internetkunskap.se/snabbkurser

GÄSTKRÖNIKAN

Låt dina elever skriva krönikor till Lyckoslanten!

KOPPLING TILL LÄROPLANEN:

”Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften.”

”Undervisningen ska bidra till att stärka elevernas medvetenhet om och tilltro till den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för andra människor. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket.”

ÄMNE: Svenska.

Läsarna får hjälpa oss att skapa innehållet i tidningen. Vill dina elever skicka in krönikor? Alla klasser som vill är välkomna att skicka in komplett material till oss på lyckoslanten@vi.se. Vi väljer ut en text som publiceras i Lyckoslanten.

NÅGRA EXEMPEL PÅ ÄMNEN:

Sopsortera bättre

Vego är bäst!

Varför får jag inte ha mössa inomhus?

Sluta klaga på BTS!

Mall

Här är en mall för dig/er som vill skriva en krönika. Dessa sektioner ska finnas med och anpassas till ämnet.

1. KRÖNIKA

En personlig text där skribenten utgår från sina egna erfarenheter. Ska vara tankeväckande och/eller underhållande. Vanligtvis skriver man i jag-form och har en poäng som man vill få fram och försöker få till i en rolig eller tänkvärd slutkläm.

Be eleverna att hitta ett aktuellt ämne att skriva om, eller berätta om en situation eller upplevelse.

Några tips:

- Var inte rädd för att ha åsikter eller att vara rolig. En krönika ska vara lättläst. Den får gärna vara underhållande, intressant och lite provocerande. Men inte elak mot andra, förstäs.
- Var personlig. Använd dig av egna erfarenheter. ”När jag skulle byta skola grät jag mig till sömns varje natt – men det gick bra sedan!” eller ”Igår när jag gick till affären såg jag en tiggare. Synen gjorde mig så...”
- **VIKTIGT:** En krönika är ingen faktatext. Skolarbetet om vikingatiden kan inte vara en krönika.

Att leverera: Text på cirka 1500 tecken, inklusive blanksteg.

2. FAKTA OM SKRIBENTEN

En krönika får mer liv om man får veta lite mer om avsändaren bakom texten.

Att leverera: Faktaruta som innehåller:

Namn, ålder, skola, intressen och ”min/vår hälsning till Sveriges mellanstadieelever”.

Vi behöver ert material senast:

10/3
2023

3. LISTA MED 3 TIPS som är relaterat till ämnet.

Det kan vara tre tips eller en topplista. Till exempel: Till krönika om att vi inte ska slänga så mycket mat – **3 sätt att bli (kli)matsmart**. Till krönika om att vara kär i sin idol – **3 bästa låtarna med xxx**. Roligast är om tipsen inte är för lika varandra.

Att leverera: 3 tips eller liknande, med max två meningar till varje tips.

4. FOTO

Färgbild på skribenten/skribenterna. Närbild eller i halvfigur (se exempel ovan).

Att leverera: Ett högupplöst foto på författaren/författarna (det får vara flera som skriver tillsammans).

Maila ert material (eller frågor) till: lyckoslanten@vi.se

BRA ATT TÄNKA PÅ:

FOTON Det räcker att ta bilder med en smartphone eller Läsplatta, om ni inte vill eller kan fotografera med andra kameror. Se till att ljuset är bra och att människor tittar in i kameran. Bilder bifogas separat i mail.

TEXTER Alla texter levereras samlade i **en och samma word-fil**.

MALLFÖRSLAG FÖR KRÖNIKA:

RUBRIK Den större överskriften som lockar till läsning och berättar vad artikeln handlar om.

INLEDNING Ger en bakgrund till ämnet, ett citat, eller kanske bara börja mitt i en situation, som: "Jag står mitt i stallet och förstår ingenting. Var har Chaplin tagit vägen?"

BRÖDTEXT Krönikans största del. Själva resonerande texten.

AVSLUTNING Sammanfattning av krönikans innehåll och gärna en slutsats som kopplar ihop texten med inledningen: "Jag kommer aldrig att glömma Chaplin."

3. VAD TÄNKER DU OM AVBETALNING?

Bygger på artikeln *Vad är avbetalning?* på sidan 21.

ÄMNE: Matematik

SYFTE: Förmåga att använda matematikens uttrycksformer för att samtala om och redogöra för frågeställningar, beräkningar och slutsatser.

CENTRALT INNEHÅLL: Strategier för att lösa matematiska problem i elevnära situationer.

ÖVNINGAR: Utgå från artikeln *Vad är avbetalning?*. Skriv först ordet avbetalning på tavlan och läs artikeln tillsammans eller i par.

- Vad tror ni menas med "Köpa nu – betala sen"?
- Vad betyder det att "betala på avbetalning" eller "kredit"?
- Varför tror ni att det blir vanligare att människor gör det?
- Hur går det till när man betalar på avbetalning eller kredit?
- Varför blir det dyrare att betala med avbetalning?
- Finns det situationer där det är bra med avbetalning?

Be eleverna att med egna ord skriva en förklaring på vad avbetalning är som om att de ska förklara det för någon som inte vet. Läs för varandra i par.

OM DU HAR TID: Prata med eleverna om hur man kan lägga en egen sparplan för att lägga undan pengar till något som man gärna vill ha. De kan jobba i par eller mindre grupper.

Låt dem välja något som de skulle vilja köpa i verkligheten (eller på låtsas) och be dem att ta redan på vad det kostar. Sen ska de göra en plan och beräkningar för hur de skulle kunna spara till det och också hur lång tid detta skulle ta. De kan fritt få bestämma hur de ska skriva, dokumentera och illustrera sina lösningar.

Presentera sedan för varandra och häng upp sparplanerna i klassrummet.

ÖVERGRIPANDE LÄROPLANSKOPPLING

”Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap.”

”Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor.”

”Eleverna tar personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö, kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt.”

Lyckoslantens lärarhandledning

görs av

CHRIS QWIST

som är lärare, specialpedagog och läromedelskonsulent.

Boka föreläsning

Förra året träffade Swedbank och sparbankerna 92 700 barn och unga och gav utbildning i privat ekonomi. Initiativet Ung ekonomi vänder sig både till grundskolan och gymnasiet.

Läs mer och boka en föreläsning på swedbank.se/ungekonomi